

سواد مالی

مینا خداینه

دکترای برنامه‌ریزی درسی

۲. بازی بازکردن حساب بانکی

در کلاس درس، فرایند بازکردن حساب بانکی را به صورت بازی و نمایش آموزش دهید. از دانش‌آموزان بخواهید با والدین خود به بانک بروند و از نزدیک با فرایند بازکردن حساب بانکی آشنا شوند. در صورت امکان یک حساب بانکی هم باز کنند.

۳. فعالیت کیف پول یا قلک

برای انجام این فعالیت باید به هر دانش‌آموز کیف پول یا قلکی اختصاص داده شود. در گام بعد، اول باید مشخص کنید دانش‌آموزان در ازای چه کارهایی، چه مقدار پول یا ژتون دریافت می‌کنند. در پایان کلاس یا پایان هفته به آن‌ها پول یا بهامهر (ژتون)‌هایی به‌عنوان پول پرداخت کنیم. پرداخت پول یا بهامهرها باید با قابلیت معاوضه یا خرید کالا یا خدمات همراه باشد؛ به این صورت که در ازای جمع‌آوری مقدار مشخصی از آن‌ها در طول هفته یا ماه، دانش‌آموزان بتوانند آن‌ها را با کالاها یا خدمات مشخص در کلاس معاوضه کنند. از این طریق می‌توانیم به دانش‌آموزان بیاموزیم که میزان درآمد رابطه مستقیمی با میزان تلاششان دارد. این نظام پاداش برای رفتار خوب، افزون بر کمک به مدیریت کلاس درس و تشویق دانش‌آموزان، به آن‌ها کمک می‌کند اهداف مالی کوتاه‌مدت خود را تعیین کنند و در عین حال یاد بگیرند چگونه پس‌انداز کنند و برای چیزهایی که ارزش دارند خرج کنند. می‌توانید از پول بازی استفاده کنید و در کلاس درس

تلفیق برنامه آموزش سواد مالی با سایر مباحث و فعالیت‌های آموزشی مدرسه این مزیت را دارد که برای دانش‌آموزان امکان یادگیری تجربی مباحث مالی را فراهم می‌کند و از بار سایر اجزای اجباری برنامه درسی می‌کاهد. در رویکرد تلفیقی، به جای اینکه مباحث آموزشی جایگزین مطالب دیگر شوند، کامل‌کننده دوره‌های دیگر می‌شوند و برای دانش‌آموزان جوان راهی برای تمرین مهارت‌های مالی و مفاهیم اقتصادی کاربردی را فراهم می‌کنند. ارائه تجربه‌های تلفیقی برای دانش‌آموزان از پایه‌های ابتدایی تا متوسطه ممکن است نویدبخش راهبردی انعطاف‌پذیر باشد که می‌تواند در توسعه و تمرین توانایی‌های مالی، همچنان به دانش‌آموزان کمک کند. دانش‌آموزی که طی چندین سال ترکیبی از یادگیری تجربی و کلاسی را تجربه می‌کند، ممکن است در بزرگسالی دانش مالی قوی‌تر و همچنین توانایی مالی بیشتری داشته باشد (بتی، کالینز، اروک و اودرز-وایت، ۲۰۲۰). برای تلفیق مباحث مالی در کلاس علوم اجتماعی دوره ابتدایی روش‌ها و فعالیت‌هایی به‌عنوان نمونه پیشنهاد می‌شوند:

۱. فعالیت بانکی پایه

دانش‌آموزان باید یاد بگیرند مؤسسات مالی و بانکی قرار است پول ما را ایمن نگه دارند و به ما کمک کنند پس‌انداز کنیم. هدف، هزینه و مزایای قراردادن پول در بانک را برای دانش‌آموزان خود توضیح دهید. بسته به سن دانش‌آموزان، این کار را با توجه به اعداد و تراکنش‌هایی که دانش‌آموزان محاسبه می‌کنند، تا حد لازم چالش برانگیز کنید.

قفسه‌ای از کالاها با قیمت مشخص فراهم کنید.

۴. تصمیمات بودجه‌بندی

از دانش‌آموزان بخواهید فهرستی از خواسته‌ها را با استفاده از روش بارش مغزی برشمارند و سپس مثال‌هایی از کالاها، خدمات یا فعالیت‌هایی را که می‌توانند برای برآوردن این خواسته‌ها تهیه کنند یا انجام دهند شناسایی کنند. بودجه‌ای برای مجموعه مقادیری از درآمد ناشی از پول توجیبی طراحی کنند که شامل مخارج (خرید کالا و خدمات) و پس‌اندازها باشد.

۵. بازی بازار مواد غذایی

برای ایجاد فروشگاه کلاس درس خود، از هر دانش‌آموز بخواهید یک قلم از اقلام خواربار فروشی را به کلاس بیاورد. قفسه‌های مختلفی را با توجه به نوع کالا و قیمت برچسب‌گذاری کنید. از دانش‌آموزان بخواهید همه موارد را مرتب کنند و در مورد بودجه و فروش صحبت کنند تا دانش بهتری از پس‌انداز به دست آورند.

۶. محاسبه پول در دنیای واقعی

دانش‌آموزان خود را با این تکلیف به خانه بفرستید که با والدین خود به خرید بروند و آنچه را خریده‌اند و قیمت کل را در پایان ثبت کنند. سپس از آن‌ها بخواهید در کلاس شرکت کنند و در مورد قیمت‌ها و محصولات بحث آزاد داشته باشند.

۷. بررسی قیمت‌ها و خرید مقایسه‌ای

مفهوم اصلی درسی که باید بر آن تأکید کرد این است که قبل از خرید چیزی، مقایسه قیمت انجام دهند. این کار می‌تواند به این معنا باشد که فروشگاه‌های دیگر را به‌شخصه بررسی کنند یا محصول را به صورت برخط جست‌وجو کنند و ببینند آیا آن‌ها می‌توانند آنچه را می‌خواهند با قیمت ارزان‌تری پیدا کنند؟ بنابراین، از دانش‌آموزان خود بخواهید آگهی‌های خرید و وبگاه‌ها را بررسی کنند و قیمت کالاها را مقایسه کنند. این کار را می‌توانند با مراجعه به مغازه‌ها و فروشگاه‌ها به‌صورت تجربی انجام دهند تا یاد بگیرند پس از کسب اطلاعات کافی و تحلیل آن‌ها تصمیم بگیرند و درک کنند خرید در اولین دید و اولین مغازه با اصل تصمیم‌گیری آگاهانه در تضاد است.

۸. مهارت پس‌انداز کردن

تفاوت بین پس‌انداز و خرج کردن را توضیح دهند و مثال‌هایی از هر کدام ارائه دهند. مزیت‌های پس‌انداز را شرح دهند. یک هدف پس‌انداز را انتخاب کنند و گام‌هایی را که برای رسیدن به آن هدف طی می‌شود شناسایی کنند.

۹. قرض‌دادن پول

در مورد قرض‌دادن و وام‌گرفتن توضیح دهید. از دانش‌آموزان بپرسید قبلاً چیزی قرض داده یا قرض گرفته‌اند؟ چه چیزی قرض گرفته‌اند یا قرض داده‌اند؟ در مورد این موضوع بحث کنید که چه چیزی کسی را به وام‌گیرنده‌ای خوب یا بد تبدیل می‌کند.

۱۰. تمرین فعالیت با دستگاه‌های خودپرداز

این روزها اکثر مردم از دستگاه‌های خودپرداز برای برداشت پول نقد استفاده می‌کنند. بنابراین، بهتر است نحوه استفاده از آن را به دانش‌آموزان بیاموزید. دستگاه‌های خودپرداز اسباب‌بازی طراحی کنید که می‌توانید با آن‌ها تمرین کنید دانش‌آموزانتان بدانند هنگام کار با دستگاه‌های خودپرداز واقعی چه کاری باید انجام دهند.

۱۱. پوستر کلاس برنامه‌ریزی شغلی

دانش‌آموزان باید یاد بگیرند معمولاً شغل ما چیزی است که به منابع مالی ما کمک و امکان کسب پول را برای ما فراهم می‌کند. بنابراین، دانش‌آموزان خود را تشویق کنید در مورد شغل مورد علاقه خود فکر کنند، فهرستی از انواع شغل‌ها تشکیل دهند و مهارت‌های مرتبط با هر شغل را شرح دهند. به آن‌ها یک جزوه با سؤالات راهنما بدهید تا چارچوبی برای تصورات شغلی آینده برایشان فراهم شود.

۱۲. درک خواسته و نیاز

در مورد تفاوت خواسته و نیاز برای دانش‌آموزان توضیح دهید و در کلاس بحث کنید. برای اینکه دانش‌آموزان تفاوت خواسته و نیاز را بهتر درک کنند، نمونه‌ای از جدول زیر را در کلاس به بحث بگذارید:

جدول مقایسه‌ای خواسته و نیاز	
خواسته	نیاز
خوردن غذای فوری (فست‌فود)	آب سالم
نوشیدن نوشابه همراه غذا	هوای سالم
تماشای چند فیلم جدید در هفته	غذای کافی
داشتن اسباب‌بازی ویژه	تحصیل

منابع

۱. آقازاده، محرم (۱۳۹۴). سواد مالی برای کودکان. مرآت، تهران.
۲. پیغامی، عادل؛ مرادی باصیری، امین؛ طغیانی، مهدی (۱۳۹۵). سواد مالی، الگویی برای مالی شخصی و خانوادگی. دانشگاه امام صادق (ع). تهران.
3. Batty, M., Collins, J. M., O'Rourke, C., & Odders-White, E. (2020). Experiential financial education: A field study of my classroom economy in elementary schools. *Economics of Education Review*, 102014.